

S režisérem Ondřejem Kepkou jsem se setkal chvíli poté, co se vrátil od Václava Havla. Pan exprezident totiž bude jedním z těch, kteří promluví v netradičním dokumentu Karel Čapek a jeho obyčejný svět.

To je ten s tím Čapkem

Hledání poezie v obyčejných věcech

Svůj dokument o Karlu Čapkově připravujete s různými přestávkami už téměř deset let. Čím vás zaujal právě tento velkán naší literatury?

Pravdou je, že už v roce 1997 jsem vymyslel první námět na televizní dokument o Karlu Čapkově, ale tehdejší dramaturgie ČT neměla o tuto tematiku zájem, ačkoliv se blížilo 60. výročí jeho úmrtí. Pak jsem dlouhá léta slyšával útrpné: „To je ten s tím Čapkem.“ Až díky současnému vedení a „osmičkové“ koncepci ČT jsem konečně dostal zelenou. Jinak by „ten s tím Čapkem“ asi chodil dál. Výhodou „odkladu“ ale bylo, že za těch deset let jsme se já i můj vztah k Čapkově vyvinuli a pokročili dál. Ještě víc jsem se ho naučil chápat. Například jsem už asi podesáté přečetl jeho novelu Obyčejný život. Neustále v ní objevuji nové a nové věci. Dokonce bych chtěl příští rok pracovat na její televizní nebo filmové adaptaci.

Karel Čapek je zkrátka moje srdeční záležitost. Už jako malý kluk jsem na základní škole vyhrál s jeho Zahradníkovým rokem soutěž Pražské vajíčko. Pak jsem začal číst povídky a fejetony. Oslovoval mě krásným jazykem a občas jsem měl pocit, že mu i rozumím. Kromě toho mě k němu vedlo i rodinné zázemí: jak máma (herečka Gabriela Vránová - pozn. redakce), tak i strýc (herec Jaroslav Kepka - pozn. redakce) jsou členy Společnosti bratří Čapků. Speciálně strýc je velký „čapkológ-amatér“.

Čím více jsem se během dalších let o Karlu Čapkově dozvídal a četl jeho dílo, tím více docházelo k určitému souznění. Líbilo se mi, že vedle povídek, románů a knih o prezidentu Masarykovi psal i o věcech zdánlivě obyčejných, jako je například právě zahrada či běžný lidský život. Je to literatura jednoduché krásy. Téma hledání poezie a krásy v drobnostech, maličkostech, jednoduchosti a obyčejných lidských problémech se mi stalo vlastním a snažím se je najít i ve své tvorbě. Čapek mě tím velmi inspiroval.

V čem je pořad jiný než ostatní dokumenty o našich velkánech?

Především to není busta. Nepůjde o encyklopedické heslo. Samozřejmě že člověk, který o Čapkově nikdy nic neslyšel, se dozví základní informace, ale především chci zveřejnit méně známé skutečnosti o něm.

Například?

Že slavný americký autor Arthur Miller, když psal své nejslavnější drama Smrt obchodního cestujícího, byl inspirován právě vztahem Karla Čapka k obyčejným věcem člověka, což přiznal osobně spisovateli Jiřímu Stránskému. Dále že Nobelovu cenu nedostal Karel Čapek nikoli jen proto, že to právě bylo politicky nešikovné, jak se všeobecně uvádí, ale i díky tomu, že mu „namazali schody“ někteří jeho čeští kolegové. A budete se divit.

o jak známá jména šlo. Je tam i polemika o Čapkových dramatických schopnostech, protože nechci, aby šlo o oslavnou selanku, o „fanfáry na počest“.

Co vám o Karlu Čapkově řekl Václav Havel?

Byl jsem rád, že jsme se „vetkli“ do nabitého programu Václava Havla. Jsou mezi nimi totiž jisté paralely: jde rovněž o dramatika, který navíc - stejně jako Čapek - bojoval proti určitému režimu, i když v jiné době a v jiných konstelacích. Čapek byl „hradním“ spisovatelem a úzce spolupracoval s prezidentem Masarykem. Havel byl naším postkomunistickým prezidentem... Nechci prozrazovat přímo, co mi Václav Havel řekl, ale mohu říci, že mě některé jeho názory na Karla Čapka a dobu, která jej drtila, překvapily.

Vypadá to na zajímavý pořad...

Dokument je vždy jako jistá laboratoř. Například teď máme ve střížně asi 150 hodin archivních i jiných materiálů, mezi kterými se musíme zorientovat a vybrat, co zařadíme do pořadu. Navíc je velmi těžké najít správný poměr mezi mým subjektivním vnímáním Čapka a pokusem o jakousi objektivitu. Není totiž důležité ukázat, jak já jej vidím, ale jak on sám viděl konkrétní věci a problémy kolem sebe. Dokument o tak složité osobnosti se dá natočit z mnoha různých úhlů a je tu velké nebezpečí i nevědomé manipulace z mého úhlu pohledu. Tomu se velmi bráním a doufám, že k tomu nedojde.

